

РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада разового захисту ДФ 02 Київського національного університету будівництва і архітектури, Міністерства освіти і науки України, м. Київ, прийняла рішення про присудження Ватаманюк Наталії Юріївні ступеня доктора філософії з галузі знань 19 – «Архітектура та будівництво» на підставі прилюдного захисту дисертації «Принципи трансформації внутрішньоквартальних просторів історичних міст (на прикладі міста Чернівці)» за спеціальністю 191 – «Архітектура та містобудування» 4 серпня 2022 року.

Ватаманюк Наталія Юріївна, 1992 року народження, громадянка України, освіта вища. У 2016 році закінчила Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича та здобула професійну кваліфікацію спеціаліст архітектури за спеціальністю «Архітектура будівель і споруд».

З листопада 2017 року до листопада 2021 року навчалася в аспірантурі кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури (очна форма навчання).

Працює асистентом на кафедрі містобудування та урбаністики, факультету архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, з лютого 2016 р. до цього часу.

Дисертацію виконано у Київському національному університеті будівництва і архітектури, МОН України, м. Київ.

Науковий керівник: Товбич Валерій Васильович, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури.

Основні положення, результати і висновки дослідження викладені здобувачкою в 15 наукових публікаціях, з яких 11 є одноосібними, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 1 – у періодичному науковому фаховому виданні інших держав, що входять до ЄС; 9 тез наукових доповідей в збірниках матеріалів міжнародних конференцій, у тому числі:

1. Ватаманюк Н.Ю. Актуальні проблеми внутрішньоквартальних просторів в історичній забудові (на прикладі міста Чернівці). Сучасні проблеми архітектури та містобудування: наук.-техн. збірник. Київ, 2018. Вип.52. С. 174-179.

2. Ватаманюк Н.Ю. Культура формування комфортного середовища всередині історичних кварталів. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: наук.-техн. збірник. Київ, 2019. Вип.54. С. 170-183.

3. Ватаманюк Н.Ю. Визначення внутрішньоквартальних просторів та їх функцій у планувальній структурі історичних міст. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: наук.-техн. збірник. Київ, 2020. Вип.58. С. 48-55.

4. Ватаманюк Н.Ю. Методика дослідження внутрішньоквартальних просторів історичних міст. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Архітектура». Львів, 2020. Вип. 2(4). С. 28-33.

5. Герич К.І., Ватаманок Н.Ю. Соціально орієнтовна архітектура як спосіб покращення економічного становища жителів сільської місцевості. Вісник Львівського національного аграрного університету «Архітектура і сільськогосподарське будівництво». Львів, 2021. Вип. 22. С.115-119.

Повнота викладення основних теоретичних положень дослідження відповідає вимогам, що пред'являються до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці;

ІВАШКО Юлія Вадимівна, доктор архітектури, професор, професор кафедри основ архітектури та архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури, без зауважень.

ЛЕЩЕНКО Нелля Арсентіївна, доктор архітектури, доцент, професор кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури надала позитивну рецензію із зауваженнями дискусійного характеру:

1. До узагальнених і виділених авторкою у першому розділі 4-х критеріїв цінності міського середовища (науково-пізнавальної, меморіальної, художньо-естетичної і соціально-економічної) слід було б додати утилітарну цінність, пов'язану з його актуальним функціональним наповненням і, відповідно, активним використанням, а також екологічну. Відсутність актуальних функцій і різноманітності та рівномірності функціонального наповнення міського середовища призводить до його монофункціональності, що негативно впливає на його активність і атрактивність, і в підсумку призводить до втрати соціально-економічної цінності. Екологічна цінність також впливає на соціальну та економічну атрактивність певного місця. Отже, критерії утилітарна цінність та екологічна цінність є дуже важливими у визначенні сумарної цінності будь-якого міського середовища.

2. В другому розділі, в запропонованій комплексній методиці дослідження внутрішньоквартальних просторів через структурно-морфологічний, структурно-функціональний, художньо-композиційний і семантичний та еволюційно-генетичний аналіз авторка досить детально і грамотно розкриває завдання для перших трьох виділених складових. Натомість визначена четверта складова – еволюційно-генетичний аналіз – залишилася без пояснень, що дещо знижує загальну цілісність.

3. Дискусійним моментом є пропозиція авторки щодо введення ряду громадських функцій (а саме торгової, громадського харчування і культурно-розважальної) в житлові двори. Це однозначно їх активізує, проте спричинить дискомфорт для мешканців. На мою думку, наповнення внутрішньоквартальних просторів такими громадськими функціями є актуальним лише для тих, що сформовані тільки громадськими будівлями чи тими багатофункціональними, в яких житлова функція представлена тимчасовим, а не постійним житлом. В роботі варто було б на цьому акцентувати.

4. В четвертому розділі для розкриття виділеного найбільш активного «перетворюючого напрямку» трансформації внутрішньоквартальних просторів одним із методів авторкою визначена «театралізація», проте це є прийом. При чому найбільш актуальним він є при музеєфікації історичного середовища, що розкриває «зберігаючий напрямок».

Однак, не зважаючи на висловлені зауваження, отримані здобувачкою наукові результати не викликають сумніву, є обґрунтованими, достовірними та мають наукову новизну. І зроблені зауваження можуть бути враховані в подальших авторських дослідженнях.

КОЗАКОВА Олена Миколаївна, кандидат архітектури, доцент кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури надала позитивну рецензію із зауваженнями рекомендаційного характеру:

1. Робота містить візуальний ряд, який демонструє перебіг етапів дослідження та висвітлює їх зміст на високому графічному рівні. При цьому, порівняно в меншій мірі охарактеризовано архівні джерела, а саме креслення внутрішньоквартальних просторів (за винятком історичних планів міста Чернівці, зображених на Рис. 3.3. Історична довідка та аналіз картографічних матеріалів міста Чернівці, стор.118).

2. Пункт 4.3. Рекомендації та концепти трансформації внутрішньоквартальних просторів міста Чернівці є логічним завершенням дослідженням, де авторка пропонує практичні рекомендації описаних вище результатів дослідження. Беззаперечно, робота не набула б наукової повноти за відсутності вказаного пункту. При цьому, порівняно слабо висвітлено здійснення передпроектного аналізу, а саме 9-ти його стадій, про які пише авторка в роботі. Окрім цього, не вистачає певною мірою очевидних слабких сторін існуючих внутрішньоквартальних просторів, які авторка пропонує трансформувати.

3. Рис. 4.5. Квартал обмежений Соборною площею, вулицями Героїв Майдану, В. Шкіля та 29-го Березня та Рис. 4.6. Пропозиції трансформації I Кварталу, стор. 168-169 демонструють результати глибокого фахового аналізу, здійсненого авторкою. При цьому, експлікація вказаних рисунків видається не досить інформативною. Для повноти розуміння певною мірою не вистачає текстового пояснення використаної іконографіки.

4. Рис. 4.7. Квартал обмежений вулицями М. Заньковецької, Чайковського, Поштовою та Університетською, де продемонстровано концепцію трансформації II кварталу, стор.172, не вистачає візуалізацій результатів пропонуваніх трансформацій, які ще більше допомогли б досягнути масштаб та затребуваність пропонуваніх актуальних трансформацій.

При цьому, незважаючи на зауваження, описані вище, робота «Принципи трансформації внутрішньоквартальних просторів історичних міст (на прикладі міста Чернівці)» відповідає меті та поставленим завданням дослідження і самі зауваження не впливають на якість наукової роботи Ватаманок Н.Ю.

РИБЧИНСЬКИЙ Олег Валерійович, доктор архітектури, доцент, професор кафедри архітектури та реставрації Національного університету «Львівська політехніка» надав позитивний відгук із зауваженнями рекомендаційного характеру:

1. В розділі присвяченому методиці дослідження авторка задекларувала значущі компоненти: культурно-інформаційний та соціоантропологічний (С.77-78), натомість під час дослідження внутрішньоквартальних просторів історичного міста Чернівці (Розділ 3) ці компоненти є недостатньо висвітлені.

2. Сформульоване четверте завдання: простежити сучасні процеси трансформації міського середовища історичного міста Чернівці варто було би зафіксувати у висновках. В тексті роботи є лише дослідження трьох базових зон активності, але сучасні процеси, як наголошує авторка є складним видом діяльності. Відтак потребують вичерпної презентації.

3. У четвертому розділі під час формулювання принципів та методів трансформації з поля зору випала дуже важлива дисципліна - археологія, яка суттєво впливає на опрацювання концепції та розробку архітектурно-проектних рішень.

Натомість, висловлені зауваження не ставлять під сумнів отримані наукові результати та можуть бути враховані автором у подальшій науковій та практичній діяльності.

ГНАТЮК Лілія Романівна, кандидат архітектури, доцент, завідувачка кафедри дизайну інтер'єру факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету надала позитивний відгук із зауваженнями рекомендаційного характеру:

1. В другому розділі при згадуванні методу соціологічного аналізу за допомогою сприйняття міського простору у русі та створені ментальних карт, доцільно було б ввести в дисертаційне дослідження також й анкетне опитування для мешканців та відвідувачів історичних кварталів з метою визначення конкретних проблем внутрішньоквартальних просторів (дворів) та їх подальшої трансформації.

2. Також в другому розділі, при описі комплексної методики дослідження внутрішньоквартальних просторів через структурно-морфологічний, структурно-функціональний, художньо-композиційний і семантичний та еволюційно-генетичний аналіз не визначена та описана четверта складова – еволюційно-генетичний аналіз.

3. В третьому розділі при описі категорій та критеріїв цінностей дворів, на Рис. 3.6. Категорії та критерії цінності внутрішньоквартальних просторів та дворів, можна було б весь цей текст подати у вигляді графічних малюнків чи існуючих фотофіксацій внутрішньоквартальних просторів чи дворів міста Чернівці.

4. В четвертому розділі при описі прийомів трансформації внутрішньоквартальних просторів доцільно було б доповнити їх прикладами та конкретними рекомендаціями для кожної згаданої адаптації: композиційної, стилістичної, декоративної, асоціативної, колористичної та типологічної.

Однак, зазначені зауваження не знижують загальної цінності роботи та принципово не впливають на загальну оцінку дисертаційної роботи, яка в цілому є позитивною.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційне дослідження Ватаманюк Наталії Юріївни на тему «Принципи трансформації внутрішньоквартальних просторів історичних міст (на прикладі міста Чернівці)» є завершеною самостійною та ґрунтовною науковою працею, отримані теоретичні та практичні результати якої мають істотне значення для розвитку архітектури та будівництва України і дозволяють визначити роботу як вагомий внесок в збереження і перетворення внутрішньоквартальних просторів історичних міст.

При написанні дисертації авторкою дотримано принципів академічної доброчесності.

Висунуті теоретичні положення, надані практичні рекомендації, отримані висновки та результати впровадження мають наукове і практичне значення, характеризуються науковою обґрунтованістю та новизною.

За науковим рівнем і практичною цінністю, змістом і оформленням, кількістю та якістю здійснених наукових публікацій, апробацій на наукових конференціях і в проектній практиці дисертаційна робота «Принципи трансформації внутрішньоквартальних просторів історичних міст (на прикладі міста Чернівці)» повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка, Ватаманюк Наталія Юріївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 19 – «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 – «Архітектура та містобудування».

Результати відкритого голосування: «За» – п'ять членів ради;
«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування, спеціалізована вчена рада ДФ 02 Київського національного університету будівництва і архітектури Міністерства освіти і науки України, м. Київ, присуджує Ватаманюк Наталії Юріївни ступінь доктора філософії з галузі знань 19 – «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 – «Архітектура та містобудування».

Голова спеціалізованої вченої
ради разового захисту ДФ 02
доктор архітектури, професор

Івашко Ю.В.